

אלישבע

המשוררת העברית אלישבע — שעל פי מוצאה היא נוצרית : אביה רוסי, בן אבן מפלך ריאזאן ואמה אנגלית (אירלנדית) — תו-פסת מקום חשוב בשירה העברית החדשה היא כמעט המשוררת היחידה בספרותנו. שיריה הליריים, היפים והמצלצלים, — הקטנים על פי רוב, והנקראים בהברה הספרדית — נדפסו זה כחמש שנים בכל הירחונים, המאספים והעתונים העברים המופיעים בא"י, ארופה ואמריקה. נשפים מיוחדים, ספרותיים-מוסיקליים, מוקדשים לשירתה, נערכו בהצלחה רבה במוסקבה עיר מולדתה, בקובנה הליטאית ובארץ ישראל. כנשפים האלה נתנו העדויות לשירת אלישבע ואשוי-תה ע"י הסופרים ד"ר יוסף קלוזנר, ראובן בריינין, יעקב רבינוביץ, יעקב פיכמן, ד. א. פרידמן, נ. גרינבלט ועוד.

מלבד ציקלוסי השירים הרבים הדפוסה אלישבע הרבה ספורים (ב"התקופה", "התורן", "העולם", "פרט") וגם מאמרי בקורת על השירה העברית החדשה ("ב"העולם" ו"בעין הקורא", שחופיע בברלין). על שירתו של המשורר הרוסי אלי בלוק "התקופה", "הספר העברי הראשון ברוסיה הסובייטית" ("השלוחה") ועוד. מבין המאמרים יש לציון מאמר אחד בשם "לשאלת ההברה בשירה העברית" ("עין הקורא", א). שבו היא מצדדת בזכות ההברה הספרדית בשירה העברית ומתפלאת על כי רוב המשוררים העברים, היושבים בארץ, אינם כותבים בהברה זו.

חלק קטן משירי אלישבע המפורזים במקומות שונים נכנסו לתיך קובץ השירים הקטן, שהופיע בתל-אביב בשם "כוס קמנה" (אזיר, תרפ"ו, הצי, "תומר"). ספר זה זכה להצלחה מיוחדת — למחזורת שניה ; המתהדרה הראשונה נמכרה במשך שלשה חדשים: כל שירי אלישבע יופיעו בהורף זה. כמו כן עומד להופיע בקרוב קובץ ספורית בשם "האמת".

את עבודתה המפורזת התחילה אלישבע לפני עשר שנים (בשנת תרע"ו), בתרגום שירו הידוע של ר' יהודה הלוי "ציון הלא תשאלו לשלום אסיריך" לרוסית תרגום זה וכמובן תרגום של שירי-הים לר' יהודה הלוי נדפסו בשבועון "יעאר, שויזן", שהופיע במוסקבה בשנת 1916 בעריכת ל. יפה. אח"כ הדפוסה תרגומי רוסים משירי שניאור שמענונוביץ, פרישמן, צרניהובסקי ועוד וגם תרגומים מהפרוזה העברית (שופמן, ברנר, גנסין, ברקוביץ) שנדפסו במקומות שונים. שיריה העברים הראשונים נדפסו ב"התקופה" כרך י"ג.

לפני שהתחילה לכתוב עברית הוציאה אלישבע כרוסית שני קובצי שירה — "רגעים" ו"שירות גנוזות" (מוסקבה, 1919. הוצ' "הצדה"). כמו כן תרגמה והוציאה קובץ שירי ש. י. אימבר ב"ארץ ישראל" מאידיש (מוסקבה, 1916).

מאמרים מוקדשים לאלישבע ויצירתה נדפסו עד היום בגרמנית, אידית, עברית, צרפתית, אנגלית, איטלקית, פולנית ורומינית. תולדות המשוררת כתובות בידי עצמה באו בשם "תולדותי" ב"כתובים" גליון ששי. קמע קטן מ"תולדות" אלו מביאים אנו כאן... בתור משוררת עברית יכולה אני לציון רק מטרה אחת ליצירתי: לשמש עד כמה שאפשר להתפתחות השירה העברית כשפה העברית החדשה המדוברת בינינו יום-יום בהברה הספרדית. לכן נמנעתי מכל נסיונות החפזים של צורות חדשות או הדישות לשירתי כי רצוני קודם כל לראות שיר עברי חי ומבעי וקשור קשר בלתי-נתק עם שפתנו והיינו, — ולו גם בצורת הנקראת "מקובלת"; ביחוד מפני שהושבת אני שבשפה העברית המדוברת ספרדית יש אוצר גדול של אפשרויות-השירה ביחס להצד הפורמלי, עושר רב, שלא הש-תמשנו בו עדיין. בעצמי מוקירה אני כשירתי לא את "הרוח" שבה, לא את ה"ציוניות" שלי או את ה"סלבויות" או את "רוח-האשח" שהכנסתי לשירה העברית, אלא רק את השורות הבודדות, שבתן הצלחתי, לפי דעתי, לגלות מקצת מן האפשרויות האלו.

הרעיון העברי-הלאומי ואחריו הרעיון הציוני השפיעו עלי במדה נכרת מאד, עד שבמשך הזמן הביאוני לידי תחלטה להתמכר ליצירה

ושתמיד היתה לי נטיה אליה רק בשפה העברית, וגם לבוא ולהשת-קע בארץ-ישראל. סמני הדרך שעברתי בה בהכרתי ה"ציונית" אפשר למצוא פה ושם בין יצירותי: בשירי ה"ציונים", הנכללים בספר רימי קטן "שירות גנוזות" (מוסקבה, 1919) ובאחדים מספורי כמו "גרות של שבת" ו"אורות בלילה".